

## DATE NOI DESPRE CETATEA POENARI (JUD. ARGEȘ)

Adrian IONIȚĂ

Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, Academia Română, București, e-mail: aionita67@yahoo.com

*In memoriam Gheorghe I. Cantacuzino (1937–2019)*

**Keywords:** fortress, 14<sup>th</sup>–16<sup>th</sup> centuries, donjon tower, ceramics, nails, arrowhead, gold coin

**Abstract:** Poenari Fortress is the most impressive monument of medieval military architecture in Wallachia, with an exceptional position, located on a rocky peak with steep slopes, rising above the valley of the Argeș River. The initial core of the fortification is a tower (donjon) of approximately square plan, which was later surrounded by a courtyard flanked by semi-circular towers. The structural difference between the two construction phases is obvious and is often noted – the square tower was built entirely of stone, while both the curtain walls and the semi-circular towers were built of stone and brick. The two main construction phases archaeologically revealed during the extensive excavations of 1968–1970, when the first restoration of the monument was carried out, were dated to the first half of the 14<sup>th</sup> century and the middle of the 15<sup>th</sup> century. In the second half of the 16<sup>th</sup> century, the fortification ceased to be functional. In November 2023, a new renovation project of the fortress was carried out, and a short archaeological campaign was conducted, focusing only on the interior of the donjon, the oldest part of the fortification. This excavation, although extremely limited and complicated by many factors, allowed several observations that completed the data known from the earlier research. In the central southern part of the tower, a roughly quadrangular pit was discovered, neatly carved into the native rock on which the tower was built. In its filling were found two ceramic fragments, two iron nails, an arrowhead, and a gold coin, issued by Johannes of Hunyadi in 1446. Inside the tower, 18 ceramic fragments, three nails and 22 animal bones were also found. The presence of the gold coin at the Poenari fortress has a special significance, the complex carved into the rock in the keep tower could be considered a hiding place. This confirms the hypothesis, based on 1509 foreign source, that Poenari fortress served as a storage place for the royal treasure or part of it.

**Cuvinte-cheie:** cetate, secolele XIV–XVI, turn donjon, ceramică, cuie, vârf de săgeată, monedă de aur

**Rezumat:** Cetatea Poenari este cel mai impresionant monument de arhitectură militară medievală din Țara Românească, beneficiind de o poziție de excepție, pe un vârf stâncos cu pante abrupte, care se înalță deasupra văii râului Argeș. Nucleul inițial al fortificației îl constituie un turn (donjon), de plan aproximativ pătrat, înconjurat, într-o etapă ulterioară, de o curtină flancată de turnuri semicirculare. Deosebirea structurală între cele două faze constructive este evidentă, fiind remarcată în dese rânduri – turnul pătrat a fost clădit numai din piatră, în vreme ce, pentru cortine și turnurile semicirculare, s-a utilizat atât piatra, cât, mai ales, cărămida. Cele două faze constructive principale, identificate arheologic în urma săpăturilor extinse din anii 1968–1970, când s-a realizat și prima restaurare a monumentului, au fost datate în prima jumătate a secolului al XIV-lea, respectiv la mijlocul secolului al XV-lea, în cea de-a doua parte a veacului al XVI-lea fortificația pierzându-și funcționalitatea. Cu ocazia derulării unui nou proiect de renovare a cetății, în noiembrie 2023, s-a desfășurat o scurtă campanie arheologică, care a vizat doar interiorul turnului donjon, partea cea mai veche a fortificației. Această săpătură, deși extrem de limitată și condiționată de numeroși factori, a permis obținerea mai multor observații, în completarea datelor cunoscute din vechile cercetări. În partea central sudică a turnului, s-a descoperit o groapă de formă aproximativ patrulateră, cioplită îngrijit în stânca nativă pe care s-a zidit turnul. În umplutura acesteia s-au găsit două fragmente ceramice, două cuie de fier, un vârf de săgeată și o monedă de aur, emisă de lancul de Hunedoara în anul 1446. În interiorul turnului au mai fost descoperite: 18 fragmente ceramice, trei cuie și 22 de oase de animale. Prezența monedei de aur la cetatea Poenari are o semnificație aparte, sugerând rolul de tainiță pentru complexul cioplit în stâncă din turnul donjon. Se confirmă astfel ipoteza, bazată pe mențiunea unui izvor străin din anul 1509, potrivit căruia cetatea Poenari a servit ca loc de depozitare a tezaurului domnesc sau a unei părți a acestuia.